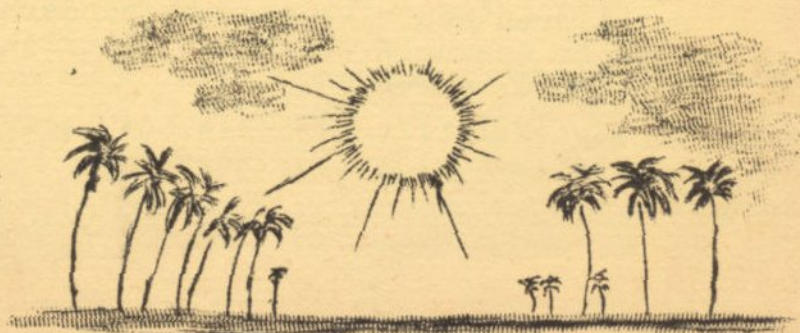




Loenhout's
Missionarissen

INHOUD.

Voorwoord.	2.
Z.Exc.Mgr Van Dyck.	3.
Pauselijke Brief aan Mgr Van Dyck.	11.
Zuster Maria-Oliva.	12.
De Heer Roept.	14.
Broeder Jozef Van Tiggel.	15.
Meer Missiebroeders.	21.
Monseigneur Louis Jansen.	22.
Pater Edward Speltinckx.	24.
Pater Jozef Vissers.	26.
Wereldkaart.	28.
Pater Frans Quirijnen.	30.
Nog over de Russen.	32.
Pater Corneel Vermeiren.	33.
Pater Jan Aertsens.	35.
Pater Frans Van Riel.	38.
Pater Theodoor Koeken.	40.
Pater Desideer Van Riel.	42.
Broeder Jozef Koeken.	44.
Pater Leopold Jansen.	46.
Broeder Floribert.	48.
Pater Jozef Van Nueten.	50.
Pater Frans Van Dongen.	52.
Brief van Mgr. Van Dyck.	54.
Afstandstabel van de Missieposten.	55.
Slotwoord.	56.
Kaart van Kongo.	-



VOORWOORD.

LOENHOUT mag fier zijn over zijn talrijke missionarissen, die gewerkt hebben en nog steeds werken in verre missielanden. Want zij zijn de aderslag van het godsdienstig leven van de parochie. Hoe meer missionarissen, des te beter een parochie.

Met bewondering zien we op naar de missionaris.

Hij heeft alles verlaten om alles te kunnen geven, aan de arme heidenen. Alles verlaten, dat is: zijn dierbaren, zijn geboortegrond, zijn vaderland, een heerlijke toekomst vaarwel zeggen. Alles geven, dat is: de weldaad van het ware geloof brengen aan hen, die nooit van de Ene, Ware God, van Christus en Zijn verlossingswerk, van de Eeuwige Zaligheid hebben horen spreken.

Vanwaar die opoffering?

Hij heeft de stem van de Meester gehoord, hij heeft die stem begrepen, en hij is de Meester gevolgd. En grenzeloos is de toewijding van de missionaris, omdat, naar het voorbeeld van de Meester, ook zijn zucht naar zielen grenzeloos is.

Bewonder hem, eerbiedig hem, en vooral help hem door uw gebed en uw dagelijkse offers, en geef hem ook uw stoffelijke hulp.

Mogen deze enkele bladzijden uit het leven en de geschiedenis van onze Loenhoutse Missionarissen de roem blijven van onze parochie. En mogen zij een prikkel zijn, opdat NOG VELE JONGENS en MEISJES hen naar het missieland zouden volgen.

We blijven hen elke dag, bijzonder in onze veelvuldige E. Communie en in ons dagelijks Rozenhoedje aan de haard, gedenken.

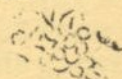
En moge Ons Lieve Vrouwke het werk van al onze missionarissen rijkelijk zegenen !

A. Desmedt, pastoor.

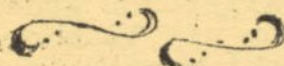
Z. Exc. Mgr Ludovicus Van Dijk



Titelvoerend Bisschop
van ABBIR,
Apostolisch Vicaris
van SUI-YUAN, China,
Missionaris van Scheut.



Geboeren te Loenhout	21. 1.1862.
Priesterwijding te Scheut	30. 5.1885.
Eerste afreis naar China	6. 2.1887.
Bisschopswijding	23. 1.1916.
Overleden te Kwei-hwa-t'ch'eng	4.12.1937.



k begrijp er niets van!" zei Moederke Van Dyck
zuchtend tot Meneer Pastoor: "Nu heeft onze Louis
het in zijn hoofd gestoken naar China te gaan!"
- "Och, Trees, daar komt toch niets van!" ant-
woordde de pastoor: "Louis heeft geen gezondheid
voor dat zware werk: de oversten zullen hem wel niet
aanvaarden."

Dat was in de goeie oude tijd, toen onze brave

boerenmensen nog niet verder kaken dan hun huis-hoeden en hun akkers. Maar Louis wilde verder.

In het jaar, dat hij geboren werd hadden enkele priesters uit het Brusselse de Congregatie van het Onbevlekt Hart van Maria gesticht, -beter gekend onder de naam van Scheut- : Vlaanderen sloot zich aan bij de missiebeweging die heel West-Europa meetrok ter verovering.

In de Lente van 1887 zien we de inmiddels priester gewijde Pater Van Dyck in Oost-Mongolië (het huidige bisdom Jehol) ten Noorden van Peking en de grote Chinese Muur. Toen hij er aankwam waren er een twaalfstal missionarissen met amper 3000 kristenen, verspreid over een gebied dat driemaal zo groot is als België : denk aan de twaalf Apostelen na de Hemelvaart van Christus.

Pater Van Dyck pakte stevig aan: "Wie niet zijn 50 km. te paard kan doen op een dag, moet hier niet afkomen." schreef hij in zijn jeugdige overmoed. Zulke ritjes waren geen uitzondering, en dat dan langs ongebaande wegen in een woeste bergstreek..Pas ingeburgerd benoemde zijn Bisschop hem pastoor van Pa-kow, een belangrijk handelscentrum met wel 15.000 inwoners. Daar werd hij meegesleurd in een gevaarlijk avontuur: de opstand der Tsai-li-ti, een geheimzinnige sekte, die de heidense bevolking in het harnas joeg tegen de kristenen.

Op 17 November 1891, een Dinsdagavond, brengt een ijlbood het nieuws dat een bende Tsai-li-ti, als waanzinnig door het reeds geroken mensenbloed (zijn onderpastoor, Priester Lin, was de avond tevoren met verscheidene kristenen gedood), naar Pa-kow optrekt om de kristenen uit te moorden en alles plat te branden. In de nacht verzamelt Pater Van Dyck de kristenen in de kerk, draagt het H. Misoffer op en vlucht dan in de bergen met de zusters en de wezen van de Kindshoud. Daar dringt men er bij hem op aan om hulp te vragen bij de gouverneur van Jehol. Hij springt op zijn paard voor een rit van 100 km., maar de gouverneur wil hem niet ontvangen. Op de terugtocht ontmoet hij een groep vluchtelingen en zo vernoot hij dat in Pa-kow alles verloren is : geplunderd en uit-

gebrand onder de aanmoediging van de mandarijnen.

Onverwijld geeft hij zijn trouw paard weer de sporen en slaat de richting in naar de Tiggervallei om zijn dichtste gebuur, Pater Denys, te verwittigen. Op 21 November, tegen elf uur s'avonds komt hij er aan. Ondertussen werd er 2000 Fr. beloofd aan wie het hoofd van K'o-shon-foe (Pater Van Dyck) kan aanbren-gen. In de Tiggervallei nestelt hij zich in de bergen met de kristenen, waarvan 50 met geweren gewapend zijn. Hij stuurt Pater Denys naar Peking om er de hulp in te roepen van de regering. Na enkele weken komt deze terug om er... in de armen van Pater Van Dyck te sterven: de vlektyphus heeft het zoveelste slachtoffer in zijn greep meegevoerd.

De legers van Peking kunnen de orde herstellen en de verdwaalde Kindsheid op het laatste nippertje redden uit de handen der moordenaars. In dit tumult stierven er alles tesamen 60 christenen van Pater V. Dyck de marteldood. Na een half jaar kon hij beginnen aan de wederopbouw. En om zijn kranig houding kregen de overlevenden het volste vertrouwen in hun geestelijke vader. Vergeet niet dat hij toen nauwelijks drie jaar in China was, en slechts 29 jaar oud.

In Juni 1896 wordt hij door zijn oversten naar Scheut geroepen om er het ambt van socius (helper van de novicemeester) waar te nemen. "Onze doorluchtige Bisschop heeft bij het vertrek lange tijd gesnikt en geweend, dat het hart der confraters er zeer van deed." Dit schreef Pater Van Hilst, die toen bij hem in de leer was als onderpastoor. Uitleg overbodig.

Twee jaar houdt hij zich bezig met de opleiding der steeds talrijker opkomende "vrijwilligers", en in September 1898 neemt hij, nu als provinciale overste, voor de tweede maal de boot in Marseille. Van de groep der 25 meestal versgebakken missionarissen, die met hem de grote tocht waagden, zullen er verschillenden de marteldood sterven, eer twee jaar verstreken zijn. In 1900 immers maakten ze de grote opstand der Bokssers mee.

Pater Van Dyck was toen op de residentie van de Bisschop: O.L.Vrouw-ten-Pijnbomen. Ongeveer 20 mis-

sionarissen en enkele duizende kristenen hadden daar hun toevlucht genomen achter de aarden wallen, waar ze bijna een vol jaar afgesloten zaten van de buitenwereld.

Het was op 30 Juli, om 9 uur s'morgens, dat een leger van ongeveer 1000 man de aanval op het dorp ondernam. Het gevecht duurde verscheidene uren en de vijand naderde de muur op angstwekkende afstand. Pas toen de hoofdman, die veel praat had, maar veilig in de achterhoede bleef, tenslotte toch geraakt werd en dodelijk gekwetst neerstuikte, sloeg de bende in de grootste wanorde op de vlucht. De kristenen maken heel wat oorlogsbuit en verademen een weinig, maar ze kunnen zich nog niet ver buiten de wallen wagen. Die toestand blijft duren tot einde Oktober.

Op 28 Oktober krijgen ze bericht dat de vijand met tiendubbele versterking gereed staat om op de negende van de negende maan (31 Oktober) het nest der vervloekte Westerse Duivels uit te roeien. De redding komt geen dag te vroeg en verschiert niet... het zijn de Russen uit Siberië. Een goed uitgeruste afdeling kozakken was gekomen om de missionarissen in veiligheid te brengen. Deze verkiezen echter bij hun volk te blijven en na wat onderhandelen blijven ook de Russen.

Allerheiligen 1900: van in de vroege morgen valt de vijand aan met wel 10.000 man. Die dag valt er geen beslissing, maar op Allerzielen herneemt de strijd in alle hevigheid. Tegen de avond wordt kommandant Eletz, aanvoerder der kristenen, aan de dij gekwetst: de toestand is zo kritiek dat deze maatregelen treft voor het geval de vijand in het dorp zou geraken.

Gelukkig! Om drie uur 's morgens van de volgende dag komt er versterking: 230 Russen, ruim van munitie voorzien. De vijand blijft steeds maar aandringen en het ziet er niet naar uit dat nu, 3 November, de beslissing zal vallen als er plots, rond drie uur in de namiddag, een zware vultreffer ontploft midden in de rangen van de belegeraars. Het was generaal Tserpitsky die hen in de rug aanviel met nog eens verse

hulptroepen: enkele slagen volstaan om paniek te zaaien en de vlakte vóór het dorp te zuiveren.

De volgende dagen ruimt men nog enkele weerstandsnesten uit in de omtrek en langzamerhand wordt de toestand weer normaal. In Mei, 1901, zien we Pater Van Van Dyck in Peking om er met de afgevaardigden der grote magendheden te beraadslagen over de schadevergoedingen voor de missie: bijna al de gebouwen waren vernield door brand.

Metoen hebben de Chinezen gezien dat de missionarissen er wat voor over hebben en zo wint men het vertrouwen.

In 1908 moet Pater Van Dyck voor de tweede maal naar Vlaanderen om er deel te nemen aan het Algemeen Kapittel voor de verkiezing van een nieuwe Overste en waar tevens belangrijke beslissingen moeten genomen worden voor de uitbouw der krachtig opgroeiende congregatie. Zijn Moederke ziet hij nog eens en kan weer rustig rondkuieren door de dennebossen van de Kempen. Hij blijft er niet langer dan nodig is en op 7 September, 1908, vertrekt hij reeds voor de derde maal langs Siberië naar zijn missie. Vijf jaar lang is hij nu pastoor in Pa-kow om dan terug provinciaal te worden. Het was een rustige tijd.

Toen hij reeds de vijftig voorbij was zou zijn leven een gans onverwachte wending nemen. Enkele dagen nadat in Europa de eerste wereldoorlog was uitgebroken, op 10 Augustus 1915, benoemde Paus Benedictus XV hem tot Apostolisch Vicaris van Zuid-West Mongolië en enkele maanden daarna, in het Consistorie van 6 December, tot Titelvoerend Bisschop van Abbir. Zijn eigen bisschop en goede vriend, Mgr. Koenraad Abels, bijgestaan door H.Exc. Mgr. Geurts, Lazarist, en Mgr. Choulet, van de Vreemde Missiën van Parijs, hem de bisschopswijding toe O.L.Vrouw-ten-Pijnbomen.

Zuid-West Mongolië: het was de grote erfenis van de Bisschop-Martelaar Mgr. Hamer en van de "Paulus der Ortosmissie", Mgr. Bermijn. Een oude boom, die zijn wortels reeds stevig in Oost-Mongoolse grond had gevestigd, verplante men nu in andere aarde. De eerste jaren dat Mgr. Van Dyck in zijn nieuwe residentie verbleef voelde hij er zich als een vreem-

deling: de missionarissen, de kristenen, de streek, zelfs de methode van missioneren was er heel anders. Door gebed en taai doorwerken heeft hij zich zo goed aangepast dat hij tegen het einde van zijn leven algemeen geacht werd als een "Vader": dit alleen veronderstelt een uiterste krachtsinspanning en van de Bisschop, en van de Missionarissen. Een prachtige bladzijde geschiedenis is er geschreven geweest door day keurkorps onder de leiding van Mgr. Van Dyck in de moeilijkste omstandigheden.

In 1922 werd het uitgestrekte vikariaat van Z.-W. Mongoliëverdeeld en Mgr. Van Dyck behield Sui-yuan. In 1926 verhuist hij uit Eul-she-seu-t'ingti en vestigt hij zijn residentie in de hoofdstad van de provincie: Sui-yuan (de Blauwe Stad), dit om verscheidene redenen. Vanuit dit centrum kan het kristendom gemakkelijker uitstralen over heel de streek en men kan er gemakkelijker relaties onderhouden met de burgerlijke overheid. Achtereenvolgens ziet men in die grote heidense stad oprijzen: bisschoppelijk "paleis", kathedraal, hospitaal met Europese en Chinese dokters en een verpleegstersschool. Later komt er nog het centraal seminarie van Noord China voor filosofie.

Maar wat al moeilijkheden! Toen hij pas ij de Ortos was aangekomen brak er in de T'oumet-vlakte de longenpest uit: drie paters offerden hun leven bij het berechten der pestlijders.

Gedurende meer dan 10 jaar werd de streck onveilig gemaakt door grote en goed georganiseerde roversbenden, waarvan enkele leiders kommunistisch getint waren. In kristelijke offervaardigheid vonden weer drie paters de dood bij de verdediging van hun volk. De toestand werd zo erg dat Mgr. Van Dyck zijn missionarissen verzamelen moest in de best versterkte kristenheden. De burgerwacht werd ingericht.

De vlektyphus eiste elk jaar zijn slachtoffer en dit gewoonlijk onder de pas aangekomenen: hierin kwam verbetering in de jaren '30 toen men eindelijk de gepaste entstof had gevonden. Wie met Mgr. Van Dyck samenleefde weet wat een pijn het hem deed telkens hij aan een moederke in Vlaanderen moest schrij-

ven: "Uw jongen, die gij twee jaar geleden zo opgeruimd zaagt vertrekken, is niet meer..."

Om de maat te doen overlopen kwam er telkens weer een grote droogte over de streek met als onvermijdelijk gevolg: hongersnood. De ergste tonelen hiervan bleven hem echter gespaard door een gelukkig toeval. In 1927 begon men zich te Loenhout voor te bereiden om Moederke Van Dyck te vieren bij haar honderdste verjaardag: haar zoon-bisschop moest daar zeker bij zijn. Mgr. Van Dyck liet zich ompraten door zijn familie en in de Lente van 1928 scheepte hij zich in te Shanghai. Enkele uren vóór de boot vertrok ontving hij het noodlottige telegram: "Moeder overleden". Had hij terug gekund, hij had dadelijk rechtsomkeer gemaakt naar Sui-yuan, waar de eerste voortekenen van de hongersnood zich aanmeldden.

De ontvangst in zijn geboortedorp was een triomftocht... Slechts enkelen, die in zijn nabijheid leefden, konden iets vermoeden van de Kruisweg; die hij hier tevens doormaakte. In zijn werkkamer zat hij te wonen met een brief van een zijner missionarissen of van de burgerlijke overheid van Sui-yuan in zijn handen: iedere brief was een noodkreet om hulp.

Onvermoeibaar ging hij op tocht om de families



van zijn missionarissen te bezoeken en om geld in te zamelen. Zijn missionarissen waren enigszins blij dat hij de ellende niet met eigen ogen kon zien: dat ware te veel geweest voor zijn gevoelig hart.

Toen hij op 26 Mei, 1929, weer inschreepte, was de nood voor het grootste deel gelenigd door edelmoedige bijdragen van heel de wereld. Vanaf 1930 kan hij ongestoord doorwerken aan de uitbreiding van het geloof.

In 1935 viert hij zijn Gouden Priesterfeest: missionarissen en kristenen, ook de hoogste burgerlijke overheden, ja, heel Sui-yuan, komen samen om hun Bisschop te vieren met pontificale hoogmis, luisterrijke optocht en feestmaal.

Daarna komt stilten het einde: in het voorjaar van 1937 gaat hij voor de laatste maal op vormingsreis, die hij echter moet onderbreken omdat zijn hart niet meer bestand is tegen de schokken van de kar zonder veren. Teruggekeerd in Sui-yuan biedt hij in Rome zijn ontslag aan als Apostolisch Vicaris en neemt zijn intrek in het hospitaal. Op 28 Februari dient men hem de Laatste H. Sacramenten toe, waarna hij heel eenvoudig aan de aanwezige missionarissen ver-giffenis vraagt voor zijn tekortkomingen. De toestand gaat dan gedurende enkele maanden op en neer. De rozenkrans is zijn enige bezigheid in de slape-loze uren en tussendoor schertst hij nog met de tachtigjarige Mgr. Otto, die daar ook zijn laatste dagen sleet, wie van de twee er het eerst bij O. L. Heer zou zijn.

Daags na het feest van de grote missionaris, de H. Frans Xaveer, in de morgenuren van 4 December treedt zijn ziel de eeuwigheid binnen. Voor hem wordt nu pas zijn bisschopsleuze verwezenlijkt: "PAX VOBIS", "Vrede zij U."



Uittreksel uit een eigenhandig schrijven

van Z. H. Paus PIUS XI

aan Mgr. VAN DYCK,

ter gelegenheid van zijn gouden priesterjubileum,

19 Maart, 1935.

"Het is Ons niet onbekend hoe Gij door Uwe werken U verdienstelijk hebt gemaakt voor 't Geloof en het welzijn van de Kerk. Gedurende dertig lange jaren, zonder onderbreken, hebt gij Uw beste krachten gewijd aan de Missiën van Mongolië, en zodanig schitterde Uw apostolische ijver, dat Gij verscheidene malen aan 't hoofd werd gesteld van een religieuze provincie, en daarna vereerd werd met de waardigheid van het Episcöpaat en het ambt van Vicarius Apostolicus. Deze ambten en waardigheden hebben Uwen durf en Uwen ijver voor de zaligheid der zielen nog aan gescherpt...."





Z.M. Oliva v.h. Kruis.

Meeruse Maria, Cornelia, Serafina
Franciscanes, Missionaris van
Maria.

Geb. te Brecht.....22.11.1885.
Intrede Goorbind... 4.10.1906.
Afreis Kongo.....14.10.1911.
Professie Boma.....10.12.1912.
Overleden te
Stahleystad...15. 9.1931.

Men moet er rekening mede
houden dat op 30 jaar Kon-
go zichtbaar veranderd is.

In 1911, toen Zuster Oliva
scheep ging, was men hier van gedacht dat een vrouw
niet gemaakt was voor de kolonie. De kloosterzusters
hebben zich aan die opvatting nooit gestoord en van in
het begin namen ze heldhaftig hun taak op naast de
missionarissen.

Zuster Oliva verbleef onafgebroken 20 jaar in Kongo;
twintig jaar hard werken, die bekroond werden met een
schone dood. Niet kleinzieligheid, maar liefde, die
niets en niemand uitsluit is in staat zulke offers te
brengen.

Na haar professie te Boma werd ze diep het binnenland
ingestuurd naar Basoko, een staatspost aan de Kongo-
stroom met aanlegplaats voor rivierschepen. Ze kreeg
de zorg over keuken en neerhof. Zusters-missionarissen
zijn onmisbaar voor de opvoeding der vrouw. Honderden
jaren slavernij in dienst van den man hebben dat wezen
zodanig afgestompt, dat men goed moet kijken om er
nog menselijke waarden in te ontdekken. En het ergst
van al: de inlandse vrouw was zo gewend aan die toe-
stand dat men ze bijna moest dwingen tot een hoger be-

schavingspeil. De missionaris moet kunnen doordringen in de manier van denken en handelen om er iets van te begrijpen. Meer nog dan de moeilijkheden van klimaat, slechte huisvesting, enz. is dat het grote grote en dagelijks weerkerende offer van het missionarisleven.

Later werd Zuster Oliva verplaatst naar Stanleystad waar ze haar gedroomd werkveld vond in het hospitaal voor zwarten. Daar heeft ze de volle maat kunnen geven aan haar ijver door het lenigen van de grootste ellende. De inlanders met besmettelijke ziekten, met etterende wonden, die verstoten werden uit de maatschappij, kwamen daar bijeen. Dat de blanken naar Kongo komen om geld te verdienen, begrijpen de zwarten heel goed. Maar wat die goede Zuster Oliva daar voor hen deed, dat ging boven hun verstand.

Een onverbiddelijke bloedvergiftiging zou echter een spoedig einde brengen aan haar offerleven. Bij het behandelen der besmettelijke ziekten kreeg zij een bel Roos in het gelaat en de geneesheer, een ongelovige, stelde vast dat de giftstoffen reeds in het bloed waren doorgedrongen: nog drie dagen bleven haar te leven.

Op 46-jarige leeftijd, als men ziet dat er nog zoveel werk te verrichten is, houdt men nog hartstochtelijk vast aan het leven. Zuster Oliva nam toch het oordeel van de dokter aan met rustig gemoed en overgave aan de Goddelijke Wil. Haar dood werd de bekroning van haar leven en stemde helemaal overeen met de naam die ze bij haar intrede in het klooster gekozen had. Glimlachend zei ze tegen de dokter dat ze bad voor zijn bekering. Bij zijn laatste bezoek, toen de voortekenen van de dood reeds zichtbaar waren op haar gelaat, was ze nog steeds bekommerd om zijn zieleheil. De dokter, verhard door lange jaren verblijf in de kolonie, kwam toch onder de indruk en de tranen stonden in zijn ogen, toen hij haar verliet.

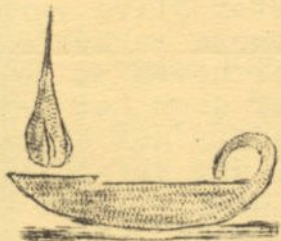
In haar doodstrijd vernieuwde ze nogmaals haar eeuwige geloften van Armoede, Zuiverheid en Gehoorzaamheid en offerde haar leven op voor de uitbrei-

14.

ding van de H. Kerk en de bekering der heidenen.

Haar ogen vielen zachtjes toe: het stille einde
van een mooi leven.

Na het Kruis komt de Verrijzenis.



DE HEER ROEPT.

In de nacht
heeft de Heer de lampen ontstoken.
De zeisen staan klaar.
Maaiers
en bindsters,
waar blijft ge? Waar?
Boven 't goud
van m'n deinende velden
is 't nacht.
Komt werkers. Ik wacht!

(Jeanne Van Steenberg.)



Broeder Jozef Van Tiggel.

Lazarist.

Geboren te Loenhout.....18. 1.1875.
Trad in te Wernhoutsburg.....1. 2.1902.
Legde de Geloften af.....2. 2.1904.
Aankomst te Shanghai (China).....7. 9.1905.
Tweede afreis uit Marseille.....23. 4.1925.
Overleed te Tien-tsin.....29. 3.1944.

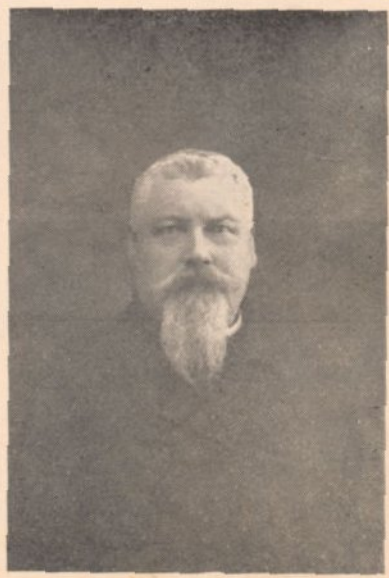
In de katechismus en op de gemeenteschool was Jefke iedereen te vlug af en zo verwonderde het niemand dat ze hem op school deden bij de paters van het "Hollands Kantoor".

Maar stilzitten was niets voor die lustige buitenjongen en lang hield hij het er niet uit: hij maakte zijn pakje en Vader Van Tiggel kon zijn zoontje komen terughalen met het

gerij. Thuis was er echter geen werk voor al de jongens en Jef trok de boer op.

Sterk was hij en lenig, en ook een beetje naar de plezante kant: de schooljongens amuseerde hij met zijn grappen en aardige toeren. Met een ladder in evenwicht op zijn neus kon hij driemaal rond de schuur wandelen.

Jef was ook de gevreesde "man met de pezerik". Als hij met dat geducht wapen in de hand aan het hoofd van zijn bande optrok, gingen de "kooterkes" van Wezel wel opzij. Al goed dat er toen in



Loenhout nog veel hei was, waar hij zijn krachten kon meten met een waardige tegenstander. En onder het kraken van de ruigste maststronken begon hij aan zijn toekomst te denken.

De paters van Wernhoutsburg waren hem nog niet helemaal uit het gedacht: hij ging er nog regelmatig naartoe, soms met heel de "harmonie" om er een sereenade te geven en liedjes te zingen. Jef zong de solo's van: "Ze gingen prot...prot...prot...protesteren..." En wie weet droomde hij toen reeds niet van China?

Pater Van Dyck was in de jaren 1896-97 thuis geweest en in dat boerendorpje werden zijn verhalen over het geheimzinnige Oosten voortverteld van haard tot haard. Wat zien we? Rond 1900 spreekt Jef van binnen te gaan als broeder bij de Lazaristen. "Ge doet er uw goesting mee", zei Vader Van Tiggel: "Als onze Sus er uit loot, moogt ge vertrekken." En Sus lootte zich veruit en op 1 Februari, 1902, pakte Jef zijn spullen in: een paar hemden, een goeie warme borstrok en enkele rooi zakdoeken tegen 't zweet en de snotvallingen. Zonder veel tralala, met het stenen pijpke tussen de tanden en 't pakje onder den arm, trok hij over de vonder langs de Laren naar 't klooster.

't Was nog de "uitvaart" niet, hoor! Dat het leven voor hem toen pas begon gaat ge dadelijk vernemen. In Wernhout deed hij zijn noviciaat: de bekommernissen van de wereld zet ge opzij en ge zoekt uw amusement bij Ons Heer en bij uw medebroeders, die allen aan 't zelfde zeel trekken, zoals Vader en Moeder met heel de kende dat thuis ook deden.

Ondertussen hadden de Lazaristen in Panningen (Holl. Limburg) een oud afgedankt zusterklooster aangekocht en broeder Jef werd er naartoe gestuurd in de Zomer van 1903. Hij was er helemaal op zijn plaats, want er moest nog heel wat omgetimmerd en verbouwd worden eer het kon dienen voor studiehuis. Hard werken is zijn lang leven: dat verschaft hem goede appetijt en vaste slaap.

Op 'n zekere morgen was hij echter nog niet uitgeslapen en onder de mis dommelde hij weer zoetjes in: binst het evengelie stond hij recht op te dromen dat

er een muis onder de banken wegritselde. "'n Muis, pakt ze." roept hij hardop en meteen duikt hij onder de banken door en doet een greep in het ijle. Een bluts in het hoofd maakt hem klaar wakker: dat was de eerste muis, die hem ontsnapte.

Bij die bouwwerken moest er eens een zware arduinen blok versjouwd worden. Vier arbeiders, --en dat zullen toch ook wel geen eerste communicantjes geweest zijn-- konden hem niet van zijn plaats krijgen. Broeder Jef stroopte zijn mouwen op, spuwde eens in zijn handen en bracht dat zaakje in één, twee, drie op zijn plaats.

Zo verliepen enkele jaartjes en begin, 1905, kreeg hij zijn benoeming voor China. Vlug afscheid genomen bij Vader en Moeder en dan voor zes à zeven weken de boot op. Op 7 September, 1905, stapte hij aan wal te Shanghai en was meteen ter bestemming. In die havenstad heeft hij drie jaar gewerkt op de prokuur om er van een oudere medebroeder de stiel te leren: eerst de taal en de Chinese omgangsvormen. Men moet er tien jaar geweest zijn eer men ze begint te kennen en eer ge erover moogt meeklappen.

In 1908 heeft hij genoeg geleerd en gezien om op zijn eigen te boeren en de oversten stuurden hem naar de prokuur in Tientsin, in de buurt van Peking. Toen hij er aankwam, was het een groot dorp met een haven, waar het krioelde van Chinese jonken, die de goederen van de Europese boten verder het land inbrachten langs de Gele Stroom (de Pé-ho). Nu telt Tientsin meer inwoners dan Groot-Antwerpen. De Europese mogendheden hadden er hun concessie, waar ambassadeurs, handelslui en avonturiers samentroepen. De Lazaristen hadden in de Franse vergunning een prokuur, waar al de missionarissen, op reis naar Noord China, overnachtten tijdens hun oponthoud in de haven. Een verblijf van 36 jaren in die stad zal wel volstaan om van Broeder Jef een stuk van Tientsin te maken. Ge moogt aan gelijk wie van de missionarissen van Noord China vragen: "Kent gij Broeder Van Tiggel?" en hij zal zeggen: "Ja". want ze hebben allen met hem te doen gehad.

Bij zijn aankomst was de prokuur ondergebracht in de pastorie: dat werd te klein en Broeder Jef kon al beginnen met plannen te maken voor een afzonderlijk gebouw. In 1913 begon hij aan "zijn" prokuur volgens zijn plannen. En 't zou iets zeer gerieflijk worden met de nodige kamers voor de reizigers, met ruime kelders en ook woongelegenheden voor de bedienden.

Werk had hij er genoeg: als een missionaris in het binnenland iets nodig had, al was het maar wat nagels, moest hij dat gaan zoeken in de bazars van Tientsin en er voor zorgen dat het ter bestemming kwam. Geregeld moest hij naar de haven om nieuwaangekomenen af te halen. Als er kisten met de boot meekwamen moest hij er mee naar de douane. Die waren over 't algemeen nogal inschikkelijk: hij wist ook langs welke kant men ze moest aanpakken. Eén keer, toen er wrijvingen waren tussen China en de Europese Staten, ging hij met enkele rick-shaws (de taxi van de Oosterse steden, een karretje op twee fietswielen, getrokken door een Chinees) enkele kisten afhalen. De douane wilde nu per force weten wat er in zat en de taxivoerders dieven niet voortgaan op het aandringen van Broeder Jef uit schrik voor een proces. Er zat niets anders op dan de vracht zelf naar huis te doen. Hij wringt zich tussen de berries en onder het verwonderde oog van de douane trekt hij er van onder met heel het boeltje.

Met die Chinese taxi's heeft hij ook heel wat last gehad, want hij was ook juist geen pluimgewicht. Als hij er eentje vroeg om b.v. naar de haven te rijden, trok de voerder zijn spleet open: "Hoe geraakt die man op mijn karretje en hoe kom ik daarmee aan de haven?" Meer dan eens is het dan ook gebeurd dat de treeplank in twee kraakte als hij zijn voet op de plank zette. Ondanks heftig protest moest hij geregeld dubbele tarief betalen.

Hij kende de Chinezen door en door: de missiën hadden in de stad verschillende huizen, die ze verhuurden en Broeder Jef moest de huur gaan afhalen. Als 't van betalen is, zit de geldbeugel bij de Chinezen heel diep en 't is maar met lang prossen en schoon

oogskens trekken dat gij hem kunt doen bovenhalen.

Regelmatig kwamen er missionarissen van alle pluimges, die, wachtende op een gelegenheid om verder te reizen, enkele dagen in de prokuur verbleven. Broeder Jef was er de geknipte man voor om hen dadelijk het gevoelen te geven van thuis te zijn. Hij sprak vloeiend Chinees, Vlaams, Frans, trok zich heel goed uit de slag in het Duits en het Engels en als het met één van de vijf niet pakte kon hij nog altijd zijn woord doen in het Latijn. Het bier dat hij brouwde in een hoekje van de kelder, kwam zeer goed van pas in de hete en droge zomers van Tientsin: het was om heimwee te krijgen naar een pint schuimende gersten uit Vlaanderen. De miswijn voor heel Noord China werd door hem gemaakt en op flessen getrokken. De flessen stopte hij met de hand, zonder daarvoor het toestel te gebruiken: met één slag van zijn vuist zat de stop erop. Zijn Chinese helper probeerde hem na te doen: met een verstuikte duim kwam hij ervan af en heeft het nooit meer geprobeerd.

Dat hij sterk was, ondervonden ook de twee Chinezen, die eens een bezoekje hadden gebracht aan de Kerk van de H. Lodewijk. Broeder Jef zag hen uit de kerk komen met twee zware pakken: daar was iets niet in de haak. Met zijn breed gestel sloot hij het poortje, de enige uitweg, af. Van krommen hees geberend wilden de twee kerels heel beleefd langs hem doorschuiven, maar hij had ze al vast en klopte hun koppen eens duchtig tegen elkaar. Ze losten hun pakken en de inhoud viel rinkelend op de grond: allemaal kandelaars. Natuurlijk, heeft hij die heren netjes aan de politie overgелеverd.

Ge zult nu wel overtuigd zijn dat zijn oversten op zo een werker konden betrouwen. Ze mochten hem alle karweitjes op de schouders leggen met de zekerheid dat ze zouden opgeknaapt worden. Daarbij had Broeder Jef nog de hoedanigheid van zo fijngevoelig te zijn zich niet te bemoeien met anderen's zaken uit louter nieuwsgierigheid. Door zijn opgeruimde geest en zijn innig goed hart was hij

de vriend van alleman.

Bijna 40 jaar heeft hij zo gewroet, gelopen en rondgesprongen voor zijn missionarissen, -we mogen zonder overdrijven zeggen: van heel Noord-China-. "In dienende Liefde" was voor hem geen ijdel woord. In 1924 is hij voor één jaartje op rust gekomen in het moederland: het was ook de enige verpozing die hij zich gegund heeft.

Alhoewel hij tot de laatste dag op de been is gebleven, deed de ouderdom zich reeds voelen van in 1936: de benen wilden niet meer mee en voor het geloop in de stad moest hij zijn opvolger inwijden in het vak. In 1937 maakte hij de onrustige tijd mee van de oorlog tegen Japan. Niemand heeft ooit begrepen waarom de Belgische regering te Londen in 1942 aan Japan de oorlog verklaarde. Van toen af waren ook de Belgische missionarissen "vijanden" van hen en het duurde niet lang of ze werden samen met de andere nationaliteiten, -de Duitsers uitgezonderd-, in een interneringskamp bijeengebracht te Wei-shien. Broeder Jef mocht blijven om reden van ouderdom en ziekte.

Spoediger dan men zou denken werd er een punt gezet achter dit sterke leven: op een morgen voelde hij zich niet te best en hij bleef op zijn kamer. Men diende hem de Laatste H. Sacramenten toe. Heel kalm en gelaten bracht hij de voormiddag door, maar hij voelde de krachten wegglijden uit het afgetakelde lichaam. In de namiddag wilde men hem naar het groot hospitaal overbrengen voor een betere verzorging: het ware niet meer nodig geweest want vóór men er aankwam, was hij reeds het betere leven ingegaan.

Ieder heengaan brengt droefheid.

Hier mochten zijn medebroeders, zij het met getemperde blijheid, zingen met de H. Kerk in haar dodenliturgie: "In Paradisum..."

De Engelen hebben hem begeleid ten Paradijze...



DE MISSIEBROEDER.

(uit "Kerk en Missie")

De missiebroeder is de rechterarm van de missionaris-priester: hij bestuurt heel de missiepost op materieel standpunt. Hij is als 't ware de bedrijfs-leider van alle werklieden op de post: de metsers, de schrijnworkers, de boomzagers, de steenbakkers, de pannenbakkers, de veebewakers, enz... Hij organiseert, hij dirigeert, hij observeert en controleert... hij is een man met grote verantwoordelijkheid. Sommige missiebroeders zijn architecten, andere staan in de klas in de normaalschool, vakschool of college. De kerken, scholen, seminariegebouwen, materniteiten, dispensaria en woonhuizen van de priesters... zijn uitsluitend het werk van deze ijverige Broeders.

De waarde van deze Broeder is gewoonweg niet te schatten. Bovenans de materiele hulp, is hij een machtig voorbeeld voor al de inheemse werkers. Hij is een voorbeeld van werkzaamheid, van godsvrucht, van eenvoud, van zachtmoedigheid, van rechtvaardigheid en geduld.

Ook door zijn gebedsleven, zijn bovennatuurlijk inzicht en zijn offergeest is hij een grote steun voor de missionaris. Wie zal ons zeggen hoeveel goeds op de missieposten is gebeurd door het nederig gebed en het dagelijks offer van onze missiebroeders? Zij helpen mee aan de groei en de bloei van de werken, zij zijn de kruisplanters boven de heidense broesso!



Mgr Louis Jansen.



Apostolisch Prefekt van
Isangi.

Montfortaan.

Geb. Loenhout... 19.11.19.
Kloostergeloften 8. 9.39.
Priesterwijding 19. 3.45.
Eerste afreis.. 20.11.46.
Benoemd tot Ap.
Prefekt. 4. 1.52.
Tweede Afreis.. 8. 1.53.

De Lomani is een van
de belangrijkste bij-
rivieren van de Kon-
gostroom en vormt on-
geveer midden in de kolo-
nie een vallei, die mooi
recht omhoog loopt van
Zuid naar Noord. Water en

warmte: wat moet men nog meer hebben om ontstaan te
geven aan het oerwoud met zijn overdadige planten-
groei.

In dat midden vecht de primitieve mens voor zijn
bestaan: een strijd tegen het oerwoud, waarin ze een
plaats moeten openkappen om de zon door te laten; en
een strijd tegen de wilde dieren. Heel de mens,-spie-
ren en zintuigen-, is enkel op dit midden afgericht.
Hun verstand gaat niet verder dan het oplossen van
dit éne probleem: "Hoe trek ik me uit de slag?"

Toen de Montfortanen er in 1933 aankwamen woe-
de er ook nog de strijd van mens tegen mens, van stam
tegen stam. Voortbouwend op het weinig menselijke,
dat ze in de inboorlingen bespeurden, moeten de mis-

sionarissen hier de christelijke beschaving brengen: ieder mens moet zijn leven naar God richten. Dat is het voornaamste punt, maar het veronderstelt een geestesontwikkeling; die vele jaren werk en geduld vraagt. Wij, in Europa, hebben daar eeuwen voor nodig gehad.

De oorlog was voor de Montfortanen een zware tijd: de overwerkten konden hun krachten niet herstellen en op verse hulptroepen moest men niet rekenen. Voor het zware klimaat van de Lomamiyallei is dat een grote handicap.

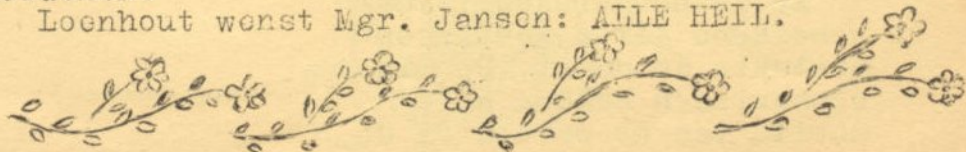
Pater L. Jansen was een van de eersten die er het werk van de ouderen kwam overnemen. Toen hun missie op 14 Juni, 1951, verheven werd tot "Apostolische Prefektuur" moest er ook een Prefekt benoemd worden: voor de betrokkenen een spannende tijd van afwachten en "pronostieken". 't Schijnt dat er tamelijk veel hun pronostiek juist hadden!

Na 5 jaar en enkele weken verblijf in de missie werd onze Loenhoutse kandidaat aangeduid voor deze belangrijke post: Monseigneur Louis Jansen. Als Apostolisch Prefekt is hij de rechtstreekse plaatsvervanger van de Paus voor het gebied van Isangi. Bij zijn laatste thuiskomst heeft Loenhout hem een triomfantelijke intocht voorbereid.

Ondertussen is Mgr. Jansen weer terug naar zijn post. Isangi, waar de Lomami in de Kongostroam uitmondt, is nu zijn definitieve residentie. Van daaruit moet hij zijn gebied besturen en regelmatig afreizen, al was het maar om te vormen.

Isangi is toegewijd aan Maria Middellares: wij, kristenen van het thuisfront bidden tot haar opdat zij de taak van Mgr. Jansen moge verlichten en naar genaden overvloedig moge uitstorten over de menschen, die hem zijn toevertrouwd: kristenen en heidenen.

Loenhout wenst Mgr. Jansen: ALLE HEIL.



E. P. Edward Speltinckx.

Missionaris van Scheut.

Geboren te Loenhout.....14. 9.1890.
Intrede te Scheut..... 8. 9.1911.
Werd Priester gewijd.....21.11.1920.
Afreis naar China..... 5.10.1921.



Is student in de godgeleerdheid moest frater Speltinckx zijn studiën onderbreken om vier jaar lang het stietje van brankardier uit te oefenen aan de Ijzer.

In China kwam hij terecht bij zijn dorpsgenoot, Ngr. Van Dyck, in het vikariaat van Sui-yuan. De missionarissen noemden hun eigen missie "Het Land van den Blijden Kruisweg".

Gedurende 10 jaar was P. Speltinckx opeenvolgend onderpastoor en pastoor op verschillende posten.

Hij maakte er de beruchte tijd der rovers mee. In de dorpen was de burgerwacht ingericht: zo iets als de "gilden" bij ons in de Middeleeuwen. Buiten de dorpen liep men altijd gevaar meegenomen te worden door de rovers. De kristenen ontvingen dan een beleefd briefje: "Breng ons op die plaats zoveel dollars, geweren op paarden en wij brengen uwe Westerse Duivel terug thuis."

En de hongersnood: verscheidene jaren achtereen mislukte de oogst. De missionarissen hadden alle moeite van de wereld om de



kinderen van de weeshuizen in leven te houden. Lange rijen uitgehongerden, die met heel hun familie uitweken naar betere oorden, klopten aan op de missie om een mondjevol vogeltjeszaad.

In 1928 werden er te Hokiao, waar P. Speltinckx toen pastoor was, zestien van zijn kristenen doodgehaagd: hun lijken spoelden mee met de rivier en werden nooit teruggevonden.

De nood kwam op zijn hoogtepunt in 1929, -Mgr. Van Dyck was toen in Loenhout-. Zelfs een groot aantal kristenen weken uit: de meesten zag men nooit terugkomen. In de hoofdstad, Sui-yuan, was het elke dag vrouwenmarkt. In een koude van 30° onder nul sliopen de zwervers onder de blote hemel met als enig dekfel de lompen, die ze aan het lijf hadden.

Toen P. Speltinckx in Januari, 1932, naar Europa kwam had zijn gezondheid een harde knak gekregen. Verscheidene jaren duurde het eer hij terug hersteld was. Nu vinden wij hem in Antwerpen in de prokuur van Scheut: missionarissen, die afreizen, kloppen bij hem aan voor paspoorten en voor heel hun verhuus.

Moge China herleven: het vikariaat Sui-yuan werd in 1946 verheven tot aartsbisdom. In 1950 diende Z. Exc. Mgr. Morel, de opvolger van Mgr. Van Dyck, zijn ontslag in te Rome en werd er een inlands priester tot aartsbisschop benoemd. De kommunisten hebben er ondertussen grote kuis gehouden en de arbeid van 80 jaren missionering werden om zo te zeggen teniet gedaan. Het uur van de Kerk komt eens terug: wanneer? Daar beslist de Goddelijke Voorzienigheid over.



E. P. Jozef Visser,

Missionaris van Schut.

Geb. Loenhout....30. 4.1897.
Priesterwijding. 28. 9.1924.
Eerste afreis....15. 9.1925.
Tweede afreis.... 3. 7.1936.
Derde afreis..... 1. 2.1949.



10/2028/1950
Pater Visser opende de
rij der Loenhoutse
Kongo-missionarissen:
28 jaar zit hij reeds
op het "Zwarte Continent" en
nog steeds draait hij op vol-
le toeren.

Pastoor van Ndekesha: ver-
gelijk de onderstaande cij-
fers even met onze parochie
en...duizel niet.

De bevolking telt zowat 45.000 zielen, waarvan er
25.000 gedoopt zijn. Van de 20.000 heidenen zijn er
1500, die zich voorbereiden op het H. Doopsel, dat ze
zullen ontvangen als ze hun catechismus voldoende ken-
nen. Met deze laatste categorie zouden 3 paters en één
inlands priester al genoeg hebben om hun werkdag te
vullen van 5 uur 's morgens tot 9 uur 's avonds.

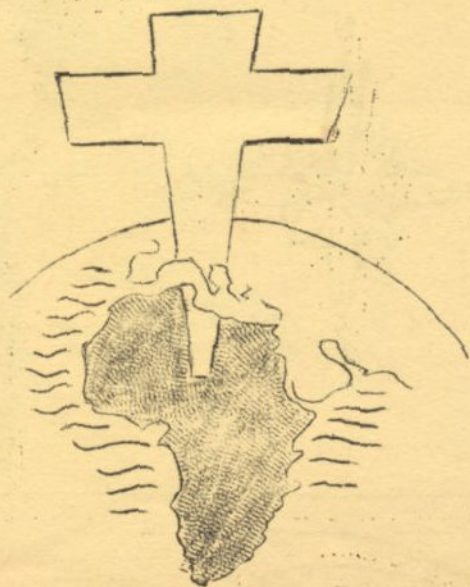
Daar komen nog een hele boel andere instellingen
bij: een jongensschool met 950 (laat ons zeggen 1000:
dat klinkt beter) leerlingen en 20 inlandse onder-
wijzers. De meisjesschool telt 650 leerlingen en als
ge bedenkt wat een moeite het kost om die zwarte juf-
fertjes van moeders rokken weg te krijgen, dan zult
ge begrijpen dat dit een topprestatie is voor Ndeke-
sha. Op de buitendorpen vindt ge nog 56 broesseschool-
tjes, die echter een meer bescheiden voorkomen hebben.

In Ndekesha zijn er 7 blanke en 5 inlandse zusters: enkele jaren geleden bouwde Broeder Koeken hiervoor het klooster. Weinig posten hebben de luxe van zo een aantal vrouwelijk personeel. Waar men ze heeft kan men doorwerken over heel de lijn.

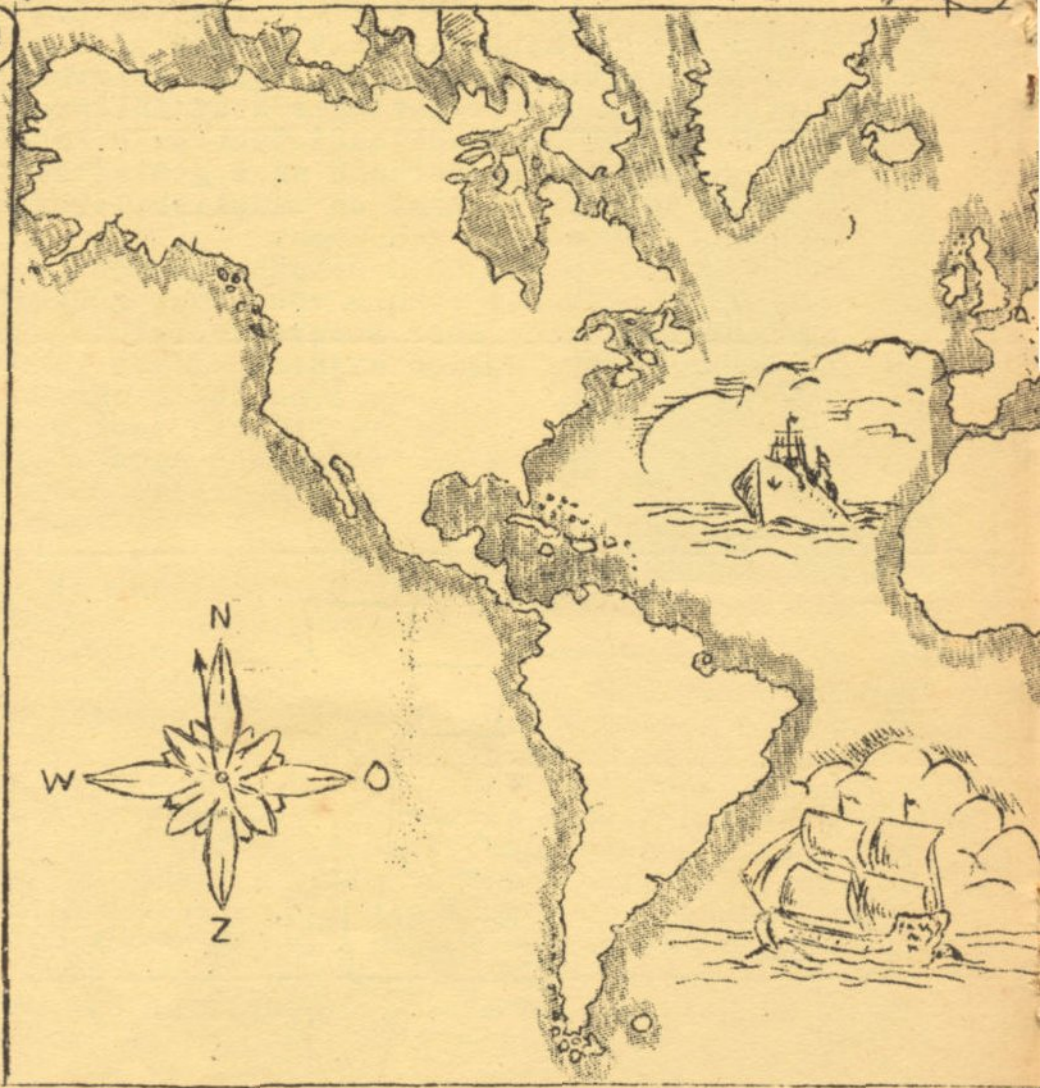
Bij dit alles is Pater Vissers ook nog "aalmoezenier van de kliniek: alle bedden zijn steeds bezet. Met de 110 zieken zullen Dr. Walgraave, de zuster-verpleegster met haar staf inlandse helpers ook wel hun bezigheid hebben. Daarbuiten hebt ge nog het moederhuis waar gemiddeld één baby per dag ter wereld komt en dadelijk...boven de doopvont kan worden gehouden.

We zouden nog kunnen spreken over het catechumenaat en over het tehuis voor "ouw meekes", maar ge zoudt ons niet meer geloven.

Ndekesha mag gezien zijn!



Laat stralen Uw L



icht over de 2^{de} Wereld.



E. P. Frans Quirynen.

Jezuïet.

Geboren te Boenhout..... 1. 9.1909.
-Intrède te Drongen.....23. 9.1927.
Afreis naar Engels Indië.....20.10.1934.
Priesterwijding.....31.11.1940.

Naar Pater Frans Quirynen deed zijn middelbare studies aan het St. Jozefcollege te Turnhout, waarna hij bij de Jezuïeten binnenging. Na zijn wijsbegeerte te Eögenhoven (Leuven) en één jaar koloniale studies te Leuven, vertrok hij naar de missiën van Engels Indië (thans India), waar hij eerst een drietal jaren leraar was aan het St. Xaviercollege te Calcutta en einde 1937 zijn theologische studies begon te Kurseong (in 't Noorden van de missie). Na zijn priesterwijding was hij twee jaar professor aan het groot seminarie te Ranchi, de missie van Pater Lievens, waar toen Mgr. Sevrin bisschop was, die thans vervangen is door een inlandse bisschop, Mgr. Kujur.

Van '43 tot '48 was hij novicemeester van het inlandse noviciaat te Hazri-bagh, daarna weer even professor aan het groot seminarie.



In Januari 1950 kreeg hij de opdracht om naar de heidenen te gaan, d.i. naar de Hindoes, waarmee de missionarissen zich tot dan toe niet hadden beziggehouden, grotendeels omdat hun gesloten kasten-systeem een haast onoverkomelijke hinderpaal vormt voor het bekeringswerk. Er is maar één middel om die burcht binnen te dringen: hun levenswijze delen en zoveel mogelijk geheel en al met hen één worden. De Hindoes hebben 'n grote eerbied en diepe verering voor de Sadhu, de bedelmonnik, en voor deze bestaat geen gesloten kaste. Daarom trok P. Quirijnen de saffraankleurige toog van de Indische asceet aan en, op sandalen of barrevuets, met een rozenkrans om de hals en enkele geneesmiddelen op zak, trok hij naar een dichtbij gelegen Hindoedorp. Het eerste contact viel mee. De mensen toonden zich vriendelijk en gesprakszaam, en weldra bracht men zieken voor een geneesmiddel of voor een gebed.

Enkele maanden later kwamen de mensen van een naburig dorp hem uitnodigen om bij hen te komen wonen en zij hielpen hem een kleine hut bouwen met een klein altaar, waar hij in de vroege morgen, vóór het ontwaken van het dorp, de H. Mis kon opdragen. Een arm boerengezin nodigde hem uit middag- en avondmaal bij hen te komen gebruiken en, wanneer 's avonds de mensen buiten samenzitten, hielpen zij hem hun taal spreken.

Zo geraakte hij ingeburgerd en werd hij aangenomen als "hun Sadhu", die voor hen bidt en offert, hun zieken bezoekt, enz. Reeds kon hij enkele stervenden (kinderen en volwassenen) dopen.

Begin '51 kwamen inwoners van een groter, centraal gelegen dorp aandringen om bij hen te komen wonen. Een timmerman gaf een stuk grond en een groot deel van het nodige hout en de hut werd opgetrokken. In een afzonderlijk kamertje staat het altaar en mag het H. Sacrament bewaard worden. Het schooltje, dat hij begonnen was, moest hij echter sluiten, omdat zijn meester, een bekeerling ziek werd werd en er in de buurt een staatsschooltje was ge-

opend. Maar hij zal nu op een andere plaats beginnen.

"Goed, schoon volk", schreef P. Quirijnen: "bijna als het volk uit de Kempen. Bidt opdat zij zich eensdaags openstellen voor het Licht, dat Christus, onze Heer, is."



NOG OVER DE RUSSEN, die de missionarissen op het laatste nippertje uit de handen der Joksers-rodden: Zie bladzijde 6.

Men liet een bezetting achter, die voldoende was om de Chinezen op afstand te houden na de afstraffing, die hen toegediend werd. Langzaam, onder de druk van de Mogendheden, koelde de haat der heidenen en de Russen konden zich terugtrekken naar Siberië.

De missionarissen van Scheut kwamen 25 jaar later in de gelegenheid een kleine wederdienst te bewijzen aan de moedige kommandant Eletz, die, zoals ge weet, in de hitte van het gevecht aan de dij gekwetst werd.

Immers, na de revolutie van '17 in Rusland moesten de officieren van het Tsarenleger uitwijken. Te Scheut vernam men dat kommandant Eletz met zijn vrouw in de uiterste armoede leefde. Men nodigde hem uit naar België te komen, waar men hem een villa ter beschikking stelde te Dilbeek bij Brussel.

Daar overleed hij in 1932. Mgr. Van Dyck heeft hem dus nog kunnen zien, toen hij in 1929 in België was.



E.P. Corneel Vermeiren,

Witte Fater.

Geb. Loenhout. 9.2.1908.
Priesterwijding 29.6.1934.
Eerste afreis. 18.9.1934.
Tweede afreis. 6.4.1949.



en zou haast zeggen dat P. Vermeiren in een beschaaftde streek

woont: zo maar 20 km. van de grootstad Bukavu (Costermansstad). Een gezonde streek is het zeker: een beetje warmer dan in onze schoonste zomers en vermits ze op een hoogte van 2000 m. wonen, ademen ze de reinste berglucht in.

Naast "Mwami Mpozi", de burgemeester, die voor het tijdelijk welzijn van zijn onderdanen zorgt, heeft P. Vermeiren, pastoor, het meest te zeggen in Kabare.

Mij bekruipt weer de lust om met enkele cijfers te goochelen, niet om te "stoeffen", maar om u te laten raden hoe die 4 priesters (waarvan één inlandse), bijgestaan door 1 Broeder en 7 Zusters, in Kabare moeten lopen en springen om rond te geraken.

Op 60.000 inwoners zijn er 14.000 gedoopt en 6.269 bereiden zich voor op het H. Doopsel. Op de centrale school zijn er tesamen 1150 jongens en meisjes; daarbij komen nog ongeveer 2.000 leerlingen op de buitenscholen. Als men een school bouwt, bemerkt men reeds, vóór ze af is, dat ze

te klein is en moet men weer aan een andere beginnen. Gezien het hier een landbouwstreek is, is men ook aan een landbouwschool begonnen: voederen met oordeel, is voederen met voordeel, zegt de boer. Op dit gebied kunnen de inlanders nog veel bijleren. Men zou zeggen dat ze zich toeleggen op veekweek enkel voor hun plezier, want hun beste koe geeft hoogstens twee liter melk en vlees is er ook niet teveel aan.

Op het feest van O. L. Vrouw Lichtmis van dit jaar werden er te Kabare 532 geloofsleerlingen gedoopt en 140 trouwers ingeschreven. Dat die allemaal niet met een mis trouwen zult ge wel begrijpen. Een week later kwam Mgr. Geeraerts, Apostolisch Vicaris van Bukavu, het Vormsek toedienen aan zo maar eventjes 972 gelovigen.

Dat zijn ware hoogdagen in het leven van de missionaris. De volgende cijfers bewijzen u nog beter dat het godsdienstig leven er bloeit: als men het aantal communieën per jaar deelt door het aantal dagen in een jaar, dan bekomt men een verbazend gemiddelde van 500 H. Communieën per dag. Voor de biechten komt men tot het gemiddelde getal van 100 per dag. Dit is vooral het werk van de grote feestdagen zoals Pasen en Kerstmis: de dag vóór het feest brengen de peters door in de biechtstoel. Op het feest zelf worden er onder alle missen gedurig aan communie uitgereikt.

Kabare berust in goede handen!



E. P. Jan Aertsen,

Missionaris van Scheut.

~ ~ ~

Geboren te Loenhout.....	16. 9.14.
Intrede te Scheut.....	7. 9.33.
Priesterwijding.....	6. 8.39.
Afreis naar Kongo.....	17. 5.45.
Tweede afreis.....	27. 5.53.



~ ~ ~

e oorlog weerhiel P. Aertsen gedurende 5 jaar. Toch heeft hij zijn roggebroodje niet in ledigheid gegeten: ga maar eens zien in zijn parochie te Merksem. In Kongo heeft hij reeds alle stielen beoefend: professor aan het Klein Seminarie, schoolpater, reispater, prokureur en tweemaal missieoverste.



Hier laten wij hem nu zelf aan het woord in een gesprek met "Sus" en "Peer": twee typen van de Loenhoutse boer.

- "Dag, Pater Jan."
- "Dag, mannen."
- "We hoorden vertellen dat ge binnenkort weer gaat optrekken."
- "Jawel, 't zal gaan tijd worden ook, hé!"
- "En hoe gaat ge terug, weer met de vlieger?"
- "Nee, Sus, met 'ne vrachtboot. Op 28 Mei vertrekken

we met 9 man vanuit Marseille; ze zeggen dat het nogal profijtig is: de Franse frank staat laag. de inslag is misschien wel wat minder, maar voor die 14 dagen is dat zo erg niet... We moeten toch weer stilaan de patatten ontwennen."

"Hoelang hedde gij eigenlijk al weggeweest, Pater?"

"Dat is juist 7 jaar geweest, hé Peer. We waren de eersten, die ginder na de oorlog aankwamen. Er zitten er ginder nog van dees kanten: veel Kempisch volk, ook wel Limburgers en Vlaanderaars."

"En waar hebt ge ergens gerezendeerd, Pater?"

"Dat is met een woord zomaar niet uit te leggen, Jef. Ons vikariat van Lisala ligt tegen de evenaar, schrijdelings over de Kongostroom (van 0° tot 4° NB. en van 18° tot 24° OL.). Ne steek driemaal zo groot als België. Mijn eerste jaar heb ik professor gespeeld op het Klein Seminarie voor zwarte studenten in Bolongo samen met P. Abelshausen, op 10 km. van Lisala, de hoofdpst, waar Mgr Van den Bergh verblijft. Na een jaartje stuurde men mij 275 km. verder naar het Westen te Yakamba: daar heb ik het twee jaar en half uitgehouden: toen moest ik weer 130 km. verderop om P. Adolf te vervangen in Bokonzi tijdens diens ziekte. Begin '50 werd ik naar Libanda gestuurd als reispaters in de moerassenstreek: de "Ngiri" noemen ze dat. Daarop prokureur in Lisala: na 4 dagen reizen in de piroog en nog 300 km. per kamion kwam ik uit de oerstreek van bossen en moerassen kwam ik weer in een meer boschaafde wereld. Rekeningen maken, bestellingen uitvoeren, inpakken en verzenden was toen m'n werk. 't Leste jaar was ik overste te Mbaya, de missie op de Mongalastroom, in 1907 gesticht: 40 jaar geleden aten de mensen hier mekaar nog op. Ze vochten met lansen en giftige pijlen. Soms geraakte er ook wel eens ne blanke in hunne soepketel. Nu is 't goei volk."

"Zijde met veel paters ginder, Pater?"

"Toen we in '45 daar aankwamen met Ste. Peter waer samen, Paters en Broeders, ongeveer 90 man. De oor-

logsjaren hadden de rangen gedund. Voor velen was het hoogtij, dat ze op rust gingen om wat vers bloed te gaan tappen in 't moederland. Er waren erbij die in '31 vertrokken waren. Maar ze hebben hun streng blijven trekken met het volk dat ze waren.

-"En gaat het er nu nogal op vooruit sinds den oorlog?"

-"Ja, ja, er zat hier veel jong volk te wachten en nu zijn we er reeds met een 150 man. Alle werken hebben nieuwe uitbreiding gekregen en verschillende posten zijn sindsdien al gesticht geworden. Van de 26 centrale posten zijn er nog maar 16 die over zusters beschikken. Die offeren zich gans op aan de ziekenverzorging en aan het onderwijs voor vrouwen en meisjes. Er zijn reeds 13 inlandse priesters; ook de inlandse broeders- en zustercongregatie floreren. Er zijn ook normaalscholen voor jongens en juffrouwen: 't leren zit er ginder ook in, zulle. We hebben ook vakscholen voor houtbewerking, een landbouwschool en een middelbare school.

De afstanden zijn nog te groot en de missie te uitgestrekt om de kristenen regelmatig te kunnen bezoeken. Daarom staan er nog verschillende stichtingen op plan, die enkel wachten op volk en centen.

-"Dat maakt dat ze ginder nog volk kunnen gebruiken, Pater?"

-"Ja, jonge krachten moeten in het spoor van de pioniers de ploeg voorttrekken en hun werk van boeking, beschaving en naastenliefde voortzetten."

-"Wij zijn te oud, hé mannen! Maar Pater, dit moogt ge weten: als er bij mijnen hoop zouden zijn waar het leren wat inzit...ik ga ze er niet van te rughouden."

-"Goed gesproken, Sus, laat ze maar afkomen!"



E. P. Frans Van Riel,

Witte Pater.

Geboren te Wuustwezel..... 10.10.1915.
Werd Priester gewijd..... 6. 4.1942.
Vertrok naar Kongo..... 17. 5.1945.



In de bevrijding in 1944 stonden er vijf "lichtingen gereed om hun plaats op het missiefront in te nemen. De verbinding met Kongo kwam al spoedig in orde en met een beetje



geduld, - want men moest zijn beurt afwachten-, kreeg men zijn plaatsje op de boot. Pater van Riel reisde af met dezelfde boot als P. Aertsen. Oorlogsomstandigheden brachten mee dat ze zich weken van te voren met pak en zak moesten klaar houden totdat op een goeie morgen het telegram aankwam: "Vertrek, morgen 10 uur." Een flottielje torpedoboten en onderzeeërs hield hen gezelschap totdat ze veilige wateren bevaarden.

Mingana heet het dorp, waar P. Van Riel nu reeds ettelijke jaren overste is. Een jonge missie nog, gesticht in 1940, die gesteld werd onder de hoede van de H. Theresia. De drie paters wonen reeds in een stenen huis, maar met kerk en scholen is het nog een gesukkel: die hebben veel

weg van onze lemen schuurtjes van vóór 50 jaar. De muren zijn van potopot en als dakbedekking gebruik men gras. In het regenseizoen is dat alles behalve gezellig.

Het Oosten bloost: de veldovens staan heetgestookt en weldra zullen er duizenden brikken gebakken zijn zodat men nog dit jaar aan de kerk kan beg. beginnen. De scholen komen daarna aan de beurt. vergeet echter niet dat iedere brik zijn centje kost en dat er heel wat geld in kruipt eer de mooiste boom uit het oerwoud verwerkt is in het gebinte.

Mingana ligt in het gebied van Maniema, een streek die reeds een beroerde geschiedenis achter de rug heeft. De Arabieren waren hier de baas vóór de Europeanen er aankwamen. Ze bezetten de streek en dreven er handel in ivoor en slaven. 's Avonds, als de dorpelingen rond het houtvuurtje aan hun pijpje zitten te trekken, worden de verhalen van die vreselijke tijd nu nog bovengehaald. Ook op godsdienstig gebied hebben de Arabieren grote invloed uitgeoefend: ze hebben hele lagen van de bevolking geislamiseerd. In de missie van P. Van Riel zitten er zo 15.000 van die Mahomedanen. En dat zijn taais en koppige duivels: als ge met dat volkje over bekeren praat, draden ze hun rug naar u toe en antwoorden: "Allah is groot en Mahommed is zijn profet."

De meeste bekeringen worden bijgevolg geboekt onder de gewone heidenen: buiten een kern van zo-wat 8.000 kristenen heeft men voor het ogenblik in Mingana ongeveer evenveel geloofsleerlingen.

P. Van Riel heeft nu 8 jaar missieleven achter de rug: binnen enkele jaartjes mogen we hem in Loenhout verwachten.



E. P. Theodoor Koeken,

Missionaris van Scheut.

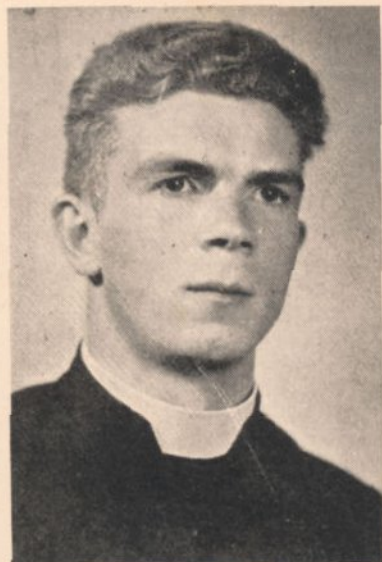
Geboren te Wernhout.....17. 10. 1918.
Intrede te Scheut.....7. 9. 1937.
Priesterwijding.....4. 8. 1943.
Vertrok naar Kongo.....10. 2. 1946.



ok in de missie kan men professor benoemd worden. Bij zijn aankomst werd Peter Koeken dedelijk op het Klein Seminarie "gestoken" om er reken- stel- en meetkunde te onderwijzen aan aspirant-priesterstudenten. Daar bleef hij 4 jaar plakken om in 1950 verplaatst te worden naar Tshilunda als bestuurdcr van de mis-sieschool: weer een ge-valletje zoals we er een bij P. Vissers tegenge-komen zijn, met een klei-ne duizend jongens, waar- van 70% nog heiden is.

Het schooljaar ein-digt er met een prijs-uitdeling, zoals hier, maar ook met een doop-feest, waarbij een 150 jongens ingelijfd wor-den in de H. Kerk alvo-rens het leven in te gaan.

Wie op het einde van de lagere school de beste uitslagen behaalde mag voortstuderen aan de ver-schillende instellingen als daar zijn: vak- en



normaalschool, college en klein seminarie.

Om terug te komen tot het klein seminarie: sedert December 1952 is P. Koeken terug in Kabwe, waar hij nu buiten het professoraat in zijn hoger genoemde lievelingsvakken, ook nog het ekonomaat heeft bijgenomen. Dit laatste ambt betekent, buiten het gewone werk, nog "heel veel werk" en "van alle soort werk".

Kabwe is een interessant geval om na te gaan hoe de Katholieke Kerk zich op 80 jaar tijd stevig gevestigd heeft in de wildernis. Men heeft er vooreerst de missiepost, uitsluitend door inlandse priesters bestuurd, onder wier leiding ook blanke zusters dienst doen in school en hospitaal.

Op 3 km. van de missiepost (plaats is er genoeg: waarom dan niet wat ruimte nemen voor mogelijke uitbreidingen?) ligt het klein seminarie: de 150 à 180 jongens volgen er dezelfde studies als bij ons op de colleges, maar ze doen er één jaar langer over en van het Grieks hebben ze geen last. Als ze daar doorheen gesparteld zijn beginnen ze de wijsbegeerte, waarna de godgeleerdheid, aan het groot seminarie, dat weer enkele kilometers verder ligt.

Reeds zijn er parochies met uitsluitend inlandse priesters, reeds heeft men in Ruanda een inlandse bisschop: eens zal de tijd komen dat de Kerk van Kongo op eigen benen kan staan.

Bij dit gebouwencomplex moeten we nog het karmelitessenklooster vermelden dat daar ook in de buurt ligt: blanke en zwarte slotzusters bidden er zonder ophouden voor de heiligheid van de inlandse clerus en voor vele priesterroepingen.

Dit kunnen we hieruit leren: waar de genade van het Doopsel en van de andere sacramenten het goddelijk werk verricht in de zielen van de inlanders, waarom zou daar de bloem van het kristendom niet kunnen openbloeien: Maagdelijkheid en Priesterschap? We mogen P. Koeken benijden om het mooie, maar lastige werk dat hem toevertrouwd werd.

E. P. Desideer Van Riel,

Witte Pater.

Geboren te Loenhout..... 25. 9.1921.
Werde Priester gewijd..... 7. 4.1947.
Afreis naar Kongo..... 17. 9.1947.

Wieristen, die tijd
en geld hebben
gaan naar het Ki-
vumeer als ze Afri-

ka willen zien. Om reden
van de hoge ligging is de
hitte er dragelijker dan
in de andere streken en
de tropische natuur is er
weelderig. Bukavu of Cos-
termansstad is het middel-
punt van dit toerismege-
bied. Vandaar kunt ge,
- voor het geval dat een
Loenhoutenaar de vlucht
zou wagen-, een trip onder-
nemen naar Kabare waar P.
Vermeiren overste is. Op
een volgende dag rijdt u in

de andere richting naar Shanghi, waar u P. Désiré er-
gens in een van de vele klassen der missieschool zult
aantreffen. Meteen zijt ge op grondgebied van Ruanda,
dat vóór de oorlog van '14-18 Duitse kolonie was, maar
sindsdien aangesloten is bij Belgisch Kongo.

Shanghi mag één dezer dagen het koperen jubileum
vieren van zijn stichting. In 1940 startte men er en
men is er op goede banen. Reeds heeft men er 11.000
kristenen en zowat 1500 geloofsleerlingen bereiden
zich voor op het H. Doopsel.

Pater D. Van Riel is hier schoolpater. Het onder-



wijs in Kongo is goed ingericht en reeds spreekt men ervan de schoolplicht in te voeren. Het zijn bijna uitsluitend de missionarissen die er zich mee bezig houden en er moet bijgevoegd worden, dat ze hierin goed gesteund worden door de staat. Maar dan moet de schoolpater er ook voor zorgen dat het programma gevolgd wordt: dat veronderstelt een voortdurend toezicht op de inlandse leerkrachten. De schoolpater staat ook in voor het godsdienstonderricht: hij moet de leerlingen voorbereiden op het H. Doopsel en op de Eerste H. Communie. Dit is een uiterst delikate taak waar veel van afhangt: zullen die jongens, als ze na de schooljaren hun weg door het leven maken, ook werkelijk kristelijk blijven leven? De meesten komen terug in een heidens midden en komen misschien slechts 5 of 6 maal per jaar in aanraking met een priester. Er zullen nog veel missionarissen moeten bijkomen eer iedere gedoopte in Kongo elke Zondag naar de mis zal kunnen gaan: en dit is toch een minimum vereiste voor een kristelijk leven.

Voorlopig behelpt men zich dan maar met het regelmatig gebed in de familiekring en met godsdienstleeraars, die op de buitendorpen de priester vervangen zo goed en zo kwaad als 't gaat. Deze zal in geval van nood de kinderen dopen; ook de stervenden staat hij bij om in hen gevoelens van berouw en liefde op te wekken, als er geen priester kan bijgeroepen worden. De beste oplossing ware dat O. L. Heer vele roepingcn liet gedijen onder de jongens van eigen volk.

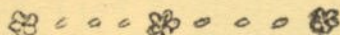
Ondanks de grote vooruitgang zijn alle moeilijkheden nog niet van de baan in Kongo.



Broeder Jozef Koeken.

Missionaris van Scheut.

Geboren te Wernhout..... 30. 1.1921.
Trad binnen te Scheut..... 1. 5.1940.
Legde zijn Geloften af..... 1.11.1941.
Afreis naar Kongo..... 26.11.1947.



roeder Jef Koeken heeft verschillende jaren bij P. Vissers gezeten en als een Broeder ergens enkele jaren geweest is laat hij er sporen achter, die de tijd trotseren. Zo kunt ge in Ndeksha het klooster voor in-

landse zusters gaan bewonderen, dat door hem werd gebouwd. Omdat er, helaas, zo weinig missiebroeders zijn heeft men ze overal nodig en sinds enkele tijd is hij verplaatst naar Tshikula, niet ver van zijn oude post en van Kabwe, waar zijn broer is.

Om de uiterlijke werkzaamheden van de missiebroeder het best te typeren zouden we hem misschien "meestergast" kunnen noemen. Bij de stichting van een missiepost begint men gewoonlijk met voorlopige gebouwen. Eén voor één, naargelang er geld in kas is, bouwmaterialen en arbeidskrachten voorhanden zijn, rijzen er



dan stenen gebouwen op die in gelijk welk dorp van Vlaanderen niet uit de toon zouden vallen. Zet de jongens- en de meisjesschool van Tshikula maar eens naast die van Loenhout: weet u dat die school minstens 33 schoollokalen omvat, waar plaats is -- voor ruim 50 leerlingen?

Het grote werk van de broeder is bouwen: hierbij moet hij ten eerste al zorgen voor de materialen. Hij moet goede klei- en aardewerk zoeken voor het maken van de bakstenen. Ter plaatse worden ze gebakken in veldovens, die uitsluitend met hout gestookt worden. Ook de pannen worden daar vervaardigd. Hout is er in overvloed en men heeft er keus tussen het beste. Allen moet ge u de moeite troosten het te gaan kappen en te zagen volgens vereiste dikte en lengte. Oef! wat een miserie omsteeds geroed te zijn met uw bevelen en richtlijnen om de inlandse arbeiders in de wiggen te houden. Het moet hen allemaal van te voren met hand en tand uitgelegd worden en als ze het schijnen gesnapt te hebben, moet ge nog goed uit uw ogen zien of ze doen alles averrechts. En toch spelen onze broeders het klaar: hele modeldorpen zijn zo in Kongo reeds uit het oerwoud opgerezen.

Aan iedere missie is gewoonlijk nog een boerderij of plantage verbonden en als men iets plant kan men het toch ook niet in het wilde laten opgroeien. Wat er dan van terecht zou komen zullen de boeren van Loenhout wel beter weten.

Bij dit alles komt nog bij dat er gedurig herstellingen moeten uitgevoerd worden aan gebouwen of machines en het gaat ginger niet op van de loodgieter te roepen voor dit en de elektriker voor dat. Men moet er zich zelf behelpen.

En kent de broeder al die stienen vóór hij vertrekt? Antwoord: als 't moet kan men meer dan men van zich verwacht had als de handen maar op de juiste plaats staan.



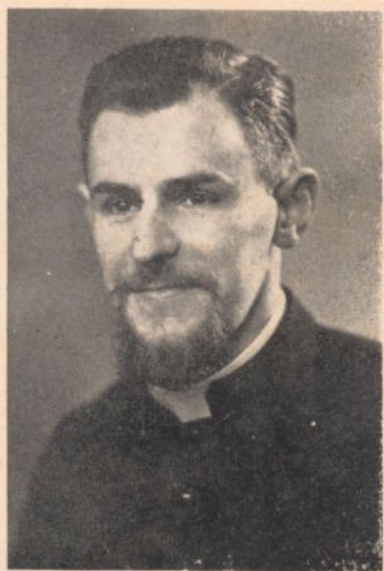
E. P. Leopold Jansen,

Montfortaan.

Geboren te Loenhout..... 6. 2. 1919.
Priesterwijding..... 7. 3. 1948.
Afreis naar Kongo..... Juni, 1949.

Één van de 35 paters, die onze Mgr. Jansen in 't werk heeft staan is zijn broer, Pol. Ze hebben hun handen vol om hun 250.000 onderdanen een beetje beschaving bij te brengen. Ongeveer 23.000 zijn er gedoopt of bereiden zich voor op het doopsel.

"Sango Pol", -zo noemen de zwarten hem in hun taal, heeft zijn tenten opgeslagen te Opala, parochie van het H. Hart, een stichting van 1936. Buiten de missionarissen moet ge daar niet veel blanken gaan zoeken: hier en daar een koffie- of rubberplantage. De strek is er te wild en te ver aan den enen kant gelegen om er winstgevende ondernemingen op te richten.



Een stoomboot, die op onregelmatige tijden de "haven" van Opala aandoet, is buiten het telegraafkantoor, de enige verbinding met de beschreefde wereld. De produkten der verschillende plantages kunnen ook per vrachtwagen vervoerd worden langs de

enige autobaan; daar kunt ge van Opala mee in I-sang geraken, in Stanleystad of Coquilhatstad.

Voor het plaatselijk verkeer moet ge in de meeste gevallen de prauw gebruiken. De inlanders van het watergebied worden er in groot gebracht en als ge eentochtje moet maken moogt ge op hen vertrouwen al is hun bootje precies geen luxe-yacht. Terwijl de blanke passagier stilaan indommelt, staan de roeiers rechtop en zingen een liedje om in de maan te blijven. Het liedje maken ze zelf terwijl ge er bij staat en 't gaat gewoonlijk over de wind die tegen zit, over de luie blanke die te zwaar trekt of te weinig fooi geeft.

Elke dag zal P. Jansen wel niet op reis moeten, want voor 't ogenblik zit hij vast aan de missieschool.

Een volwassen, die zich bekeert, blijft te veel gebonden aan de slechte gewoonten van vroeger. Daarom werkt men voornamelijk langs de jeugd. Stilaan, na jaren en jaren geduld, bekamt men kristene huisgezinnen, die een sterke en weldoende invloed kunnen uitoefenen op hun midden.

Bijgevolg is er voorlopig nog geen einde te zien aan de missionering: geen gevaar van werkloosheid. In Kongo, met zijn verbazend snelle ontwikkeling, ontstaan er, juist uit de vooruitgang, nieuwe moeilijkheden, waarvoor dringende oplossing gevraagd wordt.



Broeder Floribert.

(Massart Louis)

Kristelijke Scholen v. Jan-Baptist de la Salle.

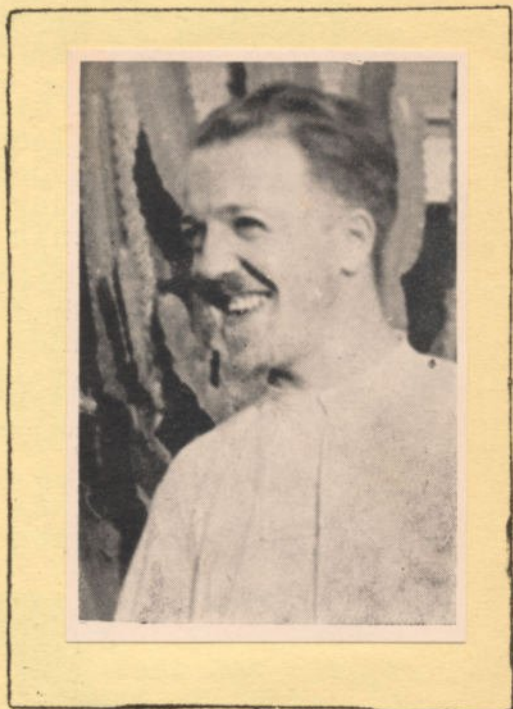
Geboren te Loenhout..... 19. 8.1917.
Eerste tijdelijke Geloften..... 8. 9.1935.
Eeuwige Geloften afgelegd in....Augustus, 1942.
Afreis naar Kongo..... 20.12.1949.



roeder Floribert is drukker en ekonoom aan de normaalschool van Tumba, gelegen langs de autobaan Matadi-Leopoldstad: men zou het kunnen noemen het "Huis ten Halve", want het ligt op een 200 km. van beide steden. Tumba behoort tot het vikariaat Matadi, waar de Redemptoristen werkzaam zijn.

Opdat een missie goed zou kunnen draaien, zou men op iedere post moeten kunnen beschikken over broeders en zusters. Op de meeste plaatsen heeft men die luxe niet. In vele posten vindt ge zusters voor school en hospitaal.

In Tumba ontbreekt er ook een wiel aan de wagen: men heeft er een puik korps van Broeders, maar er zijn dan weer geen zusters. 't Beste is van tevreden te zijn met wat ge hebt en voort te boeren zo goed als 't gaat.



Reeds heeft in Kongo bijna iedere jongen (de meisjes staan wat ten achter) de gelegenheid om te leren lezen en schrijven. Zo verstaat ge dat er missieposten zijn met 1000 leerlingen op de school. P. Vissers alleen heeft al 20 inlandse leerkrachten in dienst: dus, moeten er ook normaalscholen zijn. Om het diploma van onderwijzer te behalen moet men zes jaar speciale studies doen na de lagere school.

Tumba bezit een normaalschool van in 1921: de eerste van Kongo! Reeds honderden oudleerlingen staan in het onderwijs. Gebuist wordt er ook, maar die vinden nog wel een betrekking bij de ondernemingen der kolonisten.

Nu telt Tumba rond de 650 normalisten (het Klein Seminarie van Hoogstraten telt ook ongeveer 600 leerlingen), die bijna volledig afhangen van de missie voor wat onderwijsmateriaal, verblijf, voedsel en kleding betreft. Het moet een hele karwei zijn om daar ekonoom te spelen. Groothandelaars, die de waren aan huis afleveren, zijn er niet. Voor groenten en vles moet men zelf zorgen: daarom vindt men ook een plantage en een veestapel op de missie. Elektriciteit wordt ook ter plaatse vervaardigd. Men leert de jeugd lezen en schrijven: dus, moeten er ook drukkerijen zijn hier en daar.

Dit geeft u een klein gedacht van de bedrijvigheid, die er heerst op posten als Tumba, waar Br. Floribert zijn men staat.



E. P. Jozef Van Nueten,

Dominkaan.

Geboren te Loenhout.....23.10.1923.
Legde zijn geloften af.....24. 9.1941.
Werd Priester gewijd..... 8.12.1949.
Afreis naar Kongo.....17.11.1950.



m bij P. Van Nueten te gera-
ken moeten alle
mogelijke ver-
voermiddelen aangespro-
ken worden: trein, boot,
weer een stukje trein,
prauw, tipoyi of draag-
stoel en misschien hier
en daar een stukje au-
tostop. P. Van Nueten is
er wel geraakt, waarom
zouden wij er niet ko-
men! Duru ligt in de
Noord-Oosterhoek van Kon-
go, vlak op de grens
van Engels-Egyptisch Soe-
dan. Als ge daar een
brief wilt posten, moet
ge 150 km. lopen voor
het dichtst-bij gelegen
postkantoor. En toch

dringt het nieuws uit Loenhout er door, al is het en-
kele weken over tijd.

P. Van Nueten is, wat men noemt, "broesse- of
reispater". Op de centrale post verblijft de overste
en de schoolpater. Daar vindt ge allerhande instel-
lingen naargelang de meer of mindere uitbreiding van
de post.

De meeste kristenen wonen op de buitendorpen, die tot 100 km. van de missiepost verwijderd liggen. Die kunnen natuurlijk niet iedere Zondag naar de kerk komen: allen op de grote feestdagen gaan ze naar de centrale post om er eens te biechten en te communiceren, waarbij ze op de koop toe nog een sermoentje meekrijgen.

In de dorpjes, waar het kristendom is binnengedrongen, plaatst men een geloofsleraar en bouwt men een bidkapel. De geloofsleraar staat er voor in dat staat dat de kristenen iedere dag hun gebeden verrichten. De bekeerlingen krijgen van hem ook het eerste onderwijs.

Hier komt dan ook de broessepater bij te pas. Het grootste deel van 't jaar is hij op reis, per prauw, fiets of moto naargelang de streek, om al die posten te gaan bezoeken. Draggers vergezellen hem met het miskofer, waar alle benodigheden voor de H. Mis netjes in verpakt zijn, en verder nog koffers met keukengerij, vers linnen, etc.

Op ieder dorp verblijft hij enkele dagen en geeft de kristenen de gelegenheid de sacramenten te ontvangen. Ze krijgen aanvullend godsdienstondericht en de pater moet ook alle mogelijke huiselijke twisten weer goed maken: hier een vrouw, die terug naar huis is gelopen omdat ze slagen kreeg van haar man omdat het eten niet op tijd en stond voorgeschoteld werd; daar een man, die een tweede vrouw bijgenomen heeft. Ruzietjes zonder eind.

"De Azande (zo heet de volkstam)", schrijft P. Van Nueten: "zijn een trots volk, gewoon van te vecht vechten. Aan hun chefs gehoorzamen zij slaafs. Daarom doen ze al wat de missionaris vraagt, als ze in hem de hoedanigheden van een chef ondervonden hebben. Met Gods gehade zal hun trotse hovaardigheid eens een kristelijke fierheid worden."



E. P. Frans Van Dongen.

Missionaris van Scheut.

★ ★ ★

Geboren te Loenhout.....28. 5.1927.
Intrede te Scheut.....7. 9.1945.
Priesterwijding.....3. 8.1952.
Afreis naar Kongo.....18. 8.1953.

★ ★ ★



en schacht treedt aan: alles is hier nog toekomstmuziek! Gelukkig is hij er zeker van in goede handen terecht te komen, want hij is bestemd voor het zelfde vikariaat als P. Aertsen, nl. Lisala, waar Mgr. Van den Bergh, uit Achterbroek, Apostolisch Vicaris is.

De normale zeereis, met inschepping te Antwerpen, duurt ongeveer 14 dagen. Men vaart de monding van de Kongostroom op tot Matadi; verderop is de stroom onbevaarbaar om reden van stroomversnellingen en watervallen. Voor 50 jaar heeft men -ten koste van veel menschenlevens- een spoorweg aangelegd, dwars door het Kristalgebergte en het dichte oerwoud tot Leopoldstad. Later werden er regelmatig verbeteringen aan toe gebracht en nu vertrekt er elke dag één trein uit beide richtingen. Op 11 uur tijd doet men de 400 km. tot Leo.



Beschikt men over een auto, dan kan men de autobaan volgen, en even -om een verfrissing te nemen- afstappen bij Br. Floribert in het "Huis ten Halve"!

In Leo heeft men allicht enkele dagen oponthoud. Voor Lisala moet men dan nog 10 dagen varen op de Kongostroom. Moeilijk is het niet, maar het duurt nogal lang en het kost een mooi centje: bij ruwe schatting een slordige 20.000 frank.

En dan begint het werk: men heeft enkele maanden tijd om de taal te leren, en vóór het Kerstmis wordt, krijgt men reeds zijn eerste benoeming. Gewoonlijk begint men als schoolpater.

In Lisala spreekt men Lingala; in de streek van P. Vissers Tshiluba en bij de Witte Paters bijna overal Kiswahili. Dit zijn slechts drie voorbeelden en vergeet niet ze lijken zo sterk op mekaar als Nederlands, Engels en Frans! Ieder dorpje spreekt daarenboven nog zijn eigen dialekt. Of de negers plezier hebben als de jonge pater zijn eerste sermoen moet afsteken! Toch zijn ze zo beleefd te zeggen dat hij zo mooi Kongolees praat.

P. Van Dongen sluit voorlopig de rij der Loenhoutse missionarissen...voorlopig! Moge er spoedig kandidaten gevonden worden om zijn plaats aan het staartje over te nemen. En moge het zo voortgaan zo zonder einde: heel de wereld moet eraan geloven als Loenhout zich voor de wegen stelt.

Vooruit! Verover de wereld voor Christus!



Brief van Z. Exc. Mgr. L. Van Dyck, waarin hij in alle eenvoud zijn indrukken weergeeft over de hulde, die Suiyuan Hem bracht, ter gelegenheid van zijn Gouden Priesterjubileum:

Sui-yuan, 19 Juni, '35.

Eerw. en beste Vriend,

De feestelijkheden van mijn gouden priesterjubileum zijn voorbij; God zij bedankt!

Ik wilde den heuglijken dag overbrengen in stilte en eenzaamheid, alleen met O.L.Heer, Wien ik zoveel te danken heb. Dit is niet gelukt; buiten mijnen weet werd een feest voorbereid. Niet alleen mijne priesters en kristenen, ook de heidenen: de goeverneur der provincie, de civiele en militaire overheden, de notabelen, de commercianten der stad; men mag zeggen: heel Sui-yuan, vierden mee.

't Was waarlijk te veel, nooit had men zo iets gezien. Van alle kanten kwamen dien dag felicitatiebrieven, telegrammen en radiogrammen, zelfs van den President van China, die mij met zijne heilwensen eene hooge decoratie zond.

's Middags hadden wij aan tafel 4 bisschoppen, den goeverneur, 40 priesters en 25 mandarijnen en notabelen; terwijl onder eene tent op de koer opgeslagen 600 kristenen en heidenen broederlijk het feestmaal namen.

Al de onkosten wierden gedekt door bijdragen van kristenen en heidenen.

Alles is heerlijk verlopen; die algemeene genegenheid ging mij diep aan het hart, en ik hoop dat het feest zal hebben bijgedragen tot meerdere verspreiding van ons heilig geloof.

De bekeeringsbeweging duurt voort en verspreidt zich uit.....

In km.

Tumba	Lisala	Isangi	Opala	Duru	Shangi	Kaare	Mingana	Nakesha	Tshikula	Kabwe
Tumba	0	1140	1260	1200	1890	1760	1590	1320	900	855
Lisala		0	330	435	900	1050	960	900	930	930
Isangi		330	0	150	660	720	630	600	800	810
Opala		435	150	0	735	645	540	455	630	645
Duru		900	660	735	0	665	750	945	1320	1580
Shangi		1050	720	645	665	0	50	450	960	990
Kabare		960	630	540	750	50	0	280	790	840
Mingana		900	600	455	945	450	280	0	510	550
Nakesha		960	795	690	1610	720	870	600	0	55
Tshikula		930	800	630	1320	960	790	510	0	50
Kabwe		930	810	645	1580	990	840	550	50	0

- Tumba: Br. Floribert
 Isangi: Mgr Jansen
 Duru: P. Van Nueten
 Kabare: P. Vermeiren
 Nakesha: P. Vissers
 Tshikula: Br. Koe en -Kabwe: P. Th. Koeken

Lisala: P. Aertsen en V. Dongen
 Opala: P. Leop. Jansen
 Shang: P. Des. Van Riel
 Mingana: P. Frans Van Riel

- Vergelijkende afstanden: Loenhout - Moscou: 2000; Loenhout-Rome: 1200; Loenhout-Lourdes: 900; Loenhout-Berlijn: 600 km.!

NAWOORD.

Meer dan 60 jaar geleden vertrák de eerste missionaris uit Loenhout en ononderbroken heeft de rij zich voortgezet met steeds kortere tussenpozen.

Meer dan 60 jaar ook hebben deze missionarissen de mildste steun ontvangen en de warmste sympathie ondervonden vanwege hun dorpsgenoten. Hiervoor danken zij u.

Mogen zij blijven rekenen op de vruchten van uwe veelvuldige H. Communie in het gemenschappelijke offermaal van de parochie?

Mogen zij blijven rekenen op uw dagelijks rozenhoedje bij den haard?

Door de genaden, die gij door uw gebed en offer voor hen verzamelt, staan zij sterk in de strijd van het dagelijkse leven. Daarop steunen zij om het Rijk van Liefde en Genade te vestigen bij verre volkeren.

En als Christus Jezus, uw Voortrekker en Uw Aanvoerder, u, jongeren, oproept ten strijd: weest paraat!

Tot slot, een hartelijk woordje van dank aan allen, die ons hulpvaardig hielpen bij het samenstellen van dit bundeltje: de familieleden der missionarissen, de drukkers en de verkopers.

Niet minder danken wij de kopers: de opbrengst komt ten goede aan de missiën van Pater Frans Van Dongen.

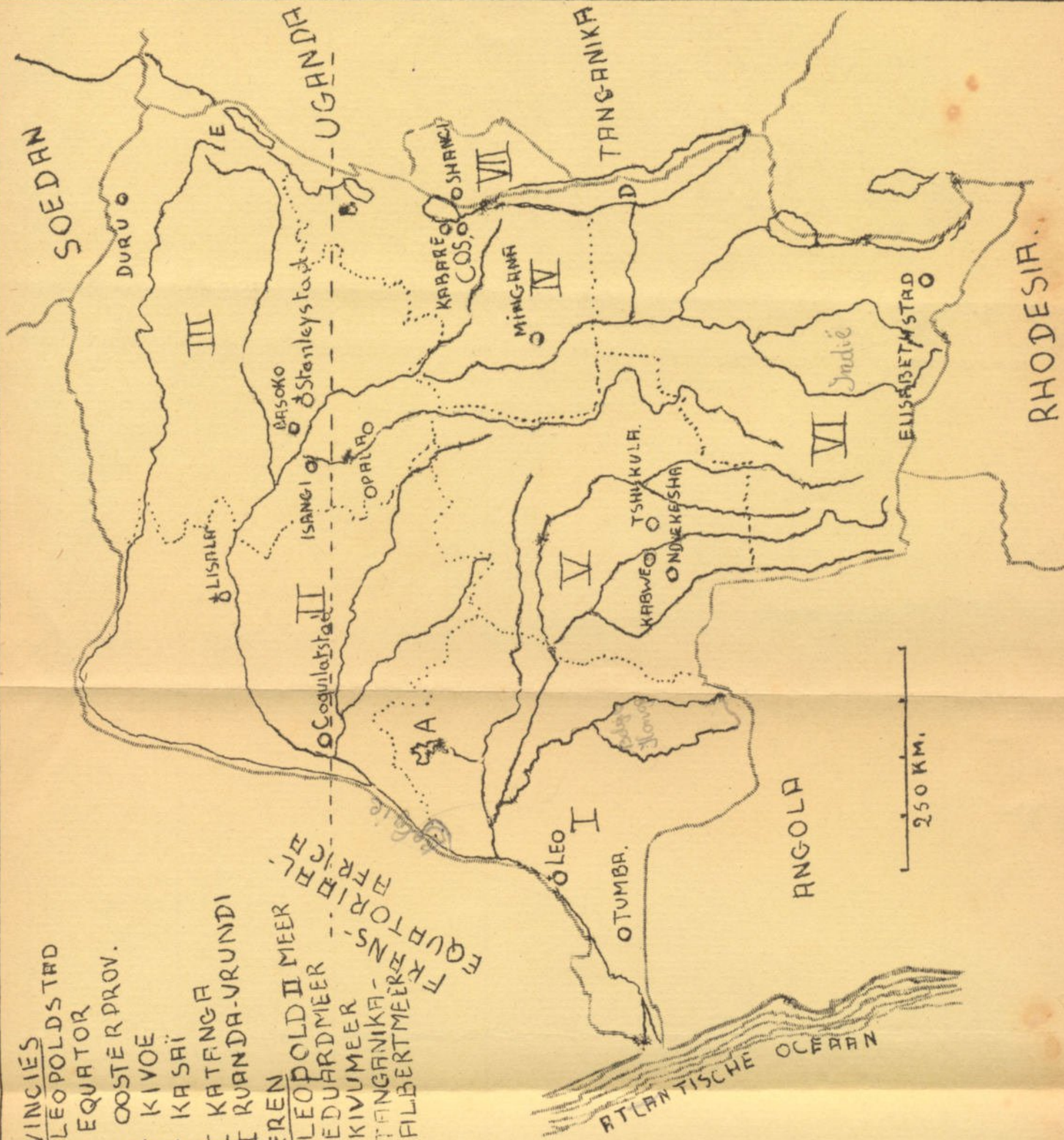
Moge de Heer uw edelmoedigheid belonen.

Moeder Maria, waak over het missielievende Loenhout.



PROVINCIËS
 I LEOPOLDSTAD
 II EQUATOR
 III OOSTERPROV.
 IV KIVOE
 V KASAI
 VI KATANGA
 VII RUANDA-URUNDI
 MEREN
 A LEOPOLD II MEER
 B BEDUARDMEER
 C KIVUMEER
 D TANGANIKA-
 E FILBERTMEER

EQUATOR
 AFRICA
 FKENSTADT



250 KM.

